

Doznajte sve o ZIKA virusu i kako provoditi prevenciju dezinfekcije

S dolaskom toplog vremena, pojavit će se komarci. Osim što nas ometaju svojim ubodima, oni su i prijenosnici zaraznih bolesti: malarije, Dengue groznice, žute groznice, groznice Zapadnog Nila, Zika virusne infekcije. Groznica Zapadnog Nila prisutna je i u Hrvatskoj unazad nekoliko godina, no nasreću s malim brojem oboljelih. Sad nam prijete Zika virusna infekcija koja se također prenosi ubodom zaraženog komarca. Prvenstveno komarci iz roda *Aedes* prenose ovu bolest, no postoji mogućnost da i rod *Culex* postane prijenosnik Zika virusa. Tigrasti komarac (*Aedes albopictus*), koji se udomaćio na području Mediterana, također može biti prijenosnik ove bolesti.

Do 2007. godine virus je cirkulirao na području tropske Afrike i jugoistočne Azije, a od 2007. širi se prema Pacifičkim otocima da bi se 2015. godine prvi autohtoni slučajevi pojavili u zemljama Južne Amerike. U Europi je dosad zabilježeno nekoliko importiranih slučajeva Zika virusne bolesti u osoba koje su prethodno boravile u zemljama zahvaćenim epidemijom. S obzirom da komarci roda *Aedes* obitavaju i u našim krajevima, postoji mogućnost prijenosa Zika virusa od importiranih slučajeva na zdravu populaciju. Taj je rizik u Hrvatskoj nizak i takvim ga treba održati.

Budući da je glavni način prijenosa Zika virusa ubodom zaraženog komarca, rizik prijenosa održat ćemo niskim ako smanjimo brojnost komaraca. To se može postići provođenjem preventivne dezinfekcije na razini lokalne zajednice različitim mjerama: uništavanjem odraslih letećih komaraca (adulticidni tretman) ili ličinki (larvicidni tretman). Znatno je učinkovitiji način uništavanje ličinki, dakle prije nego što komarci odlete iz primarnog legla.

Vrlo važan način suzbijanja komaraca jest onaj u kojem sudjelujemo svi mi kao pojedinci –

uklanjanjem voda stajaćica koje su potrebne komarcima za razmnožavanje. Evo što trebamo učiniti:

najmanje jednom tjedno isprazniti i očistiti spremnike za vodu, posude za zalijevanje, pojilice za životinje i druge posude u kojima se zadržava voda; redovito uklanjati otpad, odnosno sve nepotrebne predmete u kojima se može zadržavati voda (bačve, kante, konzerve, stare gume...); spremnike ili bačve za kišnicu držati pokrivene ili ih prekriti gustom mrežicom; pravilno održavati sustave za opskrbu i odvodnju da ne bi zadržavali vodu (slavine koje cure, začepljeni oluci, slivnici ili kanalizacija);

poklopce septičkih jama hermetički zatvoriti (ako to nije moguće, pokriti ih plastičnom folijom, pijeskom ili zemljom, a na oduške staviti gustu mrežicu); fontane, umjetna jezercia i bazene potrebno je redovito održavati i mijenjati vodu; najlonske folije (cerade, tende i sl.) postavljati na način da na njima nije moguće zadržavanje vode; održavati zelene površine, vrtove, balkone i terase urednima i čistima; raskrčiti nepotrebno raslinje; vlasnici vulkanizerskih radionica, skladišta guma na otvorenom i karting stazama trebaju prazniti vodu iz guma i zaštititi ih nepropusnom folijom, ukloniti gume koje se ne koriste te provoditi dezinfekciju nepokrivenih guma svakih 15 dana; udubine u tlu, jame i bare u kojima se zadržava voda treba zatrpati zemljom.

Osobno se od komaraca možemo zaštititi postavljanjem mreža na prozore i vrata, nošenjem odjeće dugih rukava i nogavica te primjenom repelenata – sredstava koja odbijaju komarce. Budimo odgovorni! Djelujući na uvjete u okolišu, direktno utječemo na brojnost komaraca i njihovu aktivnost, a time i potencijalnu mogućnost prijenosa uzročnika zaraznih bolesti.

Darija Petrović, dr. spec. epidemiologije

U sklopu obilježavanja Svjetskog dana zdravlja educirani koordinatori školskih preventivnih programa

Povodom obilježavanja Svjetskog dana zdravlja u Zavodu za javno zdravstvo "Sveti Rok" Virovitičko-podravške županije održana je edukacija koordinatora školskih preventivnih programa u županijskim odgojno-obrazovnim ustanovama na području županije. Edukacija je održana u sklopu projekta "Osnaživanje kapaciteta za djelotvorne intervencije za prevenciju i suzbijanje ovisnosti u Virovitičko-podravskoj županiji" koji sufinancira Ministarstvo zdravlja. Predavanja su održana u organizaciji Zavoda za javno zdravstvo "Sveti Rok", Virovitičko-podravške županije i županijskog Povjerenstva za suzbijanje bolesti ovisnosti. Jedan od predavača bio je Dubravko Klarić iz Ureda za suzbijanje zlouporabe droga Vlade Republike Hrvatske. Klarić je govorio na temu trendova kretanja zlouporabe droga u Hrvatskoj i u svijetu. Psiholog u Djelatnosti za prevenciju i

izvanbolničko liječenje ovisnosti sa zaštitom mentalnog zdravlja Zavoda za javno zdravstvo "Sveti Rok" Siniša Brlas predstavio je izmijenjeno i dopunjeno izdanje Terminološkog opisanog rječnika ovisnosti. Riječ je o njegovom uratku koji je već zaživio u nekoliko izdanja, a ovo je drugo izmijenjeno i dopunjeno izdanje s novim pojmovima vezanima uz terminologiju ovisnosti. Pročelnica županijskog Upravnog odjela za prosvjetu, kulturu, šport i tehničku kulturu Vesna Šerepac govorila je o tome da nove sadržaje iz Županijskog akcijskog plana treba uklopiti u školske preventivne programe, a o samom Akcijskom planu prevencije i suzbijanja ovisnosti u Virovitičko-podravskoj županiji za razdoblje od 2015. do 2017. godine govorio je ravnatelj županijskog Zavoda za javno zdravstvo "Sveti Rok" Miroslav Venus. (www.vpz.hr)

Siniša Brlas
TERMINOLOŠKI
OPISNI RJEČNIK
OVISNOSTI

Zavod za javno zdravstvo objavio novo izdanje rječnika ovisnosti autora Siniše Brlasa

Pet godina nakon prvoga izdanja objavljeno je novo, izmijenjeno i dopunjeno izdanje „Terminološkog opisanog rječnika ovisnosti“, jedinog rječnika ovisnosti u našoj zemlji. Autor je ovoga rječnika profesor Siniša Brlas koji radi kao psiholog u Djelatnosti za prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti sa zaštitom mentalnog zdravlja Zavoda za javno zdravstvo „Sveti Rok“ Virovitičko-podravške županije. Profesor Brlas godinama je sistematizirao važne pojmove iz područja ovisnosti o drogama, alkoholizma i problematičnog i patološkog kockanja u rječnik koji je u prvome izdanju bio objavljen 2011. godine. Ovo prvo izdanje ubrzo je doživjelo nekoliko neizmijenjenih izdanja i tiskan je u više tisuća primjeraka, a posebno se ističe činjenica da je cjelokupnu posebnu nakladu sadašnjeg Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa za sve škole u državi, što je veliko priznanje ovome rječniku i njegovom autoru.

Pet godina nakon prvoga izdanja profesor Brlas predanim je radom nastavio prikupljati građu za novo izdanje koje je upravo objavljeno ususret Svjetskom danu zdravlja koji se obilježava 7. travnja 2016. godine. Ovo novo, izmijenjeno i dopunjeno izdanje ima oko 20 % više pojmova u odnosu na prethodno, a neki su pojmovi iz prvoga izdanja u ovome izdanju revidirani i nadopunjeni pa sada ovaj jedinstveni rječnik ovisnosti ima čak 800 pojmova iz područja ovisnosti o drogama, alkoholizma i problematičnog i patološkog kockanja. Osim toga proširen je i popis stručnih recenzenata te ih novo izdanje ima čak šestoro.

Rječnik je poseban po tome što opisuju terminološke pojmove i pojmovne kategorije iz više područja (ovisnosti), a autor je nastojao da on u najvećoj mogućoj mjeri bude odraz sadašnjega stanja položaja riječi u upotrebnom jeziku i svakodnevnom govoru. Ovo je stoga prvi i zasada jedini obuhvatni rječnik ovisnosti u suvremenoj Hrvatskoj, a autor i izdavač iz Virovitičko-podravške su županije. Izdavač „Terminološkog opisanog rječnika ovisnosti“ Zavod je za javno zdravstvo „Sveti Rok“ Virovitičko-podravške županije, a rječnik je u elektronskom obliku dostupan na www.zzjzvpz.hr.